

Vidrával az „utca embere” nemigen találkozik, részint mert ritka, részint pedig mert rejtett életet él. A magyar közönség elsősorban Fekete István Lutra című regényéből ismeri ezt a rendkívül ügyes, tiszteletre és elismerésre méltó ragadozót, az európai édesvizek koronázatlan királyát. S aki a regényt olvasta, arra is emlékezhet, hogy a címszereplő szomorú véget ért: vesztét az okozta, hogy útjai keresztezték az emberét...

Napjainkban sokat hallani arról, hogy a magánkézbe került halas- és horgásztavaknál sűrűdásokhoz vezet a gazdálkodók és a természetvédők között a védett állatfajok okozta károk kérdésének megoldatlansága. Gyakran hallani panaszt a tavaknál élő vidrák kártételére is.

Vidrahelyzet Európában

Európa országaiban különböző módon próbálják megoldani az ebből fakadó összeütközéseket. Csehországban a törvény az állatok befogására és áttelepítésére ad lehetőséget, és bár az elmúlt években az állam fizetett vidrakárok utáni kompenzációt, annak folyamatos bevezetését nem támogatja. Lengyelországban, Szlovákiában, Dániában, Olaszországban, Szlovéniában és Romániában is az állatok áttelepítésével próbálják megoldani a konfliktusokat, a kártérítés intézményét egyik állam sem hívja életre. Ausztriában, Németországban és Franciaországban tartományonként eltérő az alkalmazott norma, egy tekintetben azonban közösek: az állam kártérítésre nem hajlandó áldozni. Németország és Ausztria egyes tartományaiban ezt természetvédő szervezetek adományokból fedezik alkalmanként. Finnországban és Norvégiában sem ismert a kártérítés fogalma, de a halgazdaságoknál (főleg a halnevelőkénél) a vidra egész évben engedély nélkül vadászható. Írországban védett a vidra, a kártérítést nem alkalmazzák, helyette a téli hónapokban – októbertől márciusig – a vidrára vadászati engedély kérhető.

Lutra a halastóban és a Parlamentben

Hazánkban a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény foglalkozik a ter-

mészetvédelmi célzattól elrendelt korlátozások és a védett állatfajok egyedei által okozott károk kérdéskörével, valamint a különböző természetvédelmi állami támogatások rendszerével. Az állami támogatások és kedvezmények mellett feltétlenül fontos volna azonban, hogy a hazai jogi szabályozás, ha már elismeri a védett állatfajok egyedei által okozott károkat, életre hívja a kártalanítás intézményét, még akkor is, ha láthatjuk, ez Európában nemigen alkalmazott megoldás napjainkban.

Tény, hogy a gazdálkodók részéről mind türelmetlenebb reakciókat vált ki a rendeletek kihirdetésének elodázása, idestova hatodik éve váratnak magukra, noha a Környezetvédelmi Minisztérium az elmúlt években több javaslatot is megfogalmazott a társtárcaknak (földművelésügyi- és pénzügyi tárca). Erre is visszavezethető, hogy sokan illegális eszközök alkalmazásával próbálják megoldani a gondjaikat: mégpedig orrvadászattal. Ha nem sikerül visszaszorítani az orrvadászatot, akkor 5–10 éven belül kézzelfogható eredményt láthatjuk majd a mostani tétlenségnek.

Mutassunk példát!

A kártalanítás bevezetésével közelebb hozhatók a gazdálkodói és természetvédelmi érdekek. Tudatában kell lennünk annak, hogy a felmerülő problémákra ez a leginkább várt és elfogadott társadalmi válasz Magyarországon. Ugyanakkor azzal is tisztában kell lenni, hogy nem egy esetben a gazdálkodók által jelzett kár eltúlzott, s még az is előfordul, hogy nem is valós. Nem elfogadható, hogy egy-egy halas- és/vagy horgásztónál a gazdálkodás során elszenvedett teljes veszteséget a védett állatfajok jelenlétére vezessék vissza, s még a

természetes elhullásokat és az orvhorgászok által okozott károkat is a természetvédelmi hatósággal akarják megfizettetni. Ezért is fontos a felmerülő tógazdasági károk hiteles felmérése, amihez elengedhetetlen a kárfelmérési módszertan kidolgozása és gyakorlati alkalmazása.

A kártérítés – és ez nagyon fontos – nem anyagi jóvátételt jelent, hanem természetbeni juttatást. Az a tapasztalat, hogy a természetbeni kártérítés közvetlen alkalmazása már néhány mázsa hal esetében találkozunk a gazdálkodók tetszésével. Széleskörű társadalmi összefogás is elképzelhető, hiszen több ismert hazai természetvédelmi szervezet kezelésében, illetve a Környezetvédelmi Minisztérium hatáskörében is vannak halastavak, így ez a probléma ezek bevonásával megoldható lenne. Az ilyen összefogás példaértékű együttműködést eredményezhet.

Európa legegységesebb vidra-állománya

Hazánk területének mindössze 0,3%-át foglalják el halas- és horgásztavak. Egy részük ma már értékes növény- és állatvilágnak ad otthont. A folyamatos táplálékellátottság, a rejtőzködési és fészkelési feltételek megléte miatt a vidraállomány gerince is ezekre az élőhelyekre összpontosul. Hazánk rendelkezik Európa egyik legegységesebb vidrapopulációjával. Nem hagyhatjuk, hogy ez a természeti érték elveszen vagy megsérüljön – ehhez azonban cselekednie kell mind az államnak, mind pedig azoknak, akik tenni akarnak e nemes ügy érdekében.

Gera Pál
Alapítvány a Vidrákért